

Голас РАДЗІМЫ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЙЧЫНІКАМІ

№ 90 (575)

Лістапад 1961 г.

Год выдання 7-ы

Майстар змены Баранавіцкай швейнай фабрыкі В. Васілевіч была дэлегатам XXII з'езда КПСС. На здымку: В. Васілевіч сярод работніц фабрыкі.

Я ГАЛАСАВАЛА ЗА МІР

Валянціна ВАЧЫНСКАЯ,
дэлегат XXII з'езда КПСС,
дэпутат Вярхоўнага Савета
Беларускай ССР

прыкметна выраслі людзі, ёсць свае спецыялісты. Пад усе культуры ўносім мясцовыя і мінеральныя ўгнаенні. На нашай зямлі ўзводзіцца гігант беларускай хіміі — Гродзенскі азотнаўкавы завод. Ён праз год-два дасць першую прадукцыю.

скай Польшчы. Бацька быў батраком. І вось цяпер, думаючы аб сваім жыцці пры Савецкай уладзе, я часта лаўлю сябе на думцы: «Ці не ў сне ўсё гэта?»

...У калгасе я заўсёды з любоўю адносілася да работы, часта даводзілася замяняць брыгадзіра паляводчай брыгады, фуражыра. Потым мяне выбралі брыгадзірам. Спачатку, прызнацца, нават нека страшнавата было. Часта пыталася ў сябе: вось табе, Валя, людзі даяраюць, спадзяюцца, а ці справішся ты, ці здолеш апраўдэць такі давер? Брыгады сталі вялікія, комплексныя. Нават некаторыя брыгадзіры — мужчыны скардзіліся на цяжкасці ў рабоце. Але, параіўшыся з членамі праўлення, я згадзілася. Ды і людзі мяне моцна падтрымлівалі і падтрымліваюць, часта раіць, як лепш правесці тую ці іншую работу. А калектывам, як кажуць, і гару можна звярнуць.

Сёлета наша брыгада атрымала ў сярэднім збожжавых па 18 цэнтнераў, бульбы — па 200 цэнтнераў, цукровых буракоў — больш чым па 600 цэнтнераў з гектара. Добрым ураджэем парадавала нас і кукуруза.

А ў 1963 годзе мы будзем здымаць ураджайкі намнога вышэйшыя, чым зараз: збожжавых — 25 цэнтнераў, бульбы — 250 цэнтнераў, цукровых буракоў — не менш 700 цэнтнераў з гектара. Усё гэта выканаць нам пад сілу.

Што мы маем, каб так упэўнена гаварыць? Перш за ўсё ў нас

Калі на палях усё добра расце, тады і калгаснікам добра жывецца. Людзі абзаводзяцца ўласнымі машынамі, веласіпедамі і іншымі каштоўнымі рэчамі. А колькі ў вёсцы з'явілася новых дабротных дамоў, розных механізмаў, матораў!

Нядаўна ў нашых Путрышках пабудавалі Палац культуры. У яго глядзельнай зале ўмяшчаецца больш за 400 чалавек. Адкрыта багатая бібліятэка, абсталяваны пакой для гурткавай работы. Асобны кабінет адведзены для музея гісторыі калгаса. У музеі можна азнаёміцца з арганізатарамі гаспадаркі, яго лепшымі людзьмі, а іх у нас многа. Даярка А. Ламанік, свінарка І. Запартневіч, механізатар І. Сухоцкі, звеннявая І. Сушкевіч, калгаснік А. Шагадзін, які нядаўна вярнуўся з чужыны, і многія іншыя з'яўляюцца гордасцю калгаса. Выстаўленыя фатаграфіі наглядна расказваюць аб тым, якой наша вёска была да Савецкай улады і якая яна стала цяпер.

Аб усім гэтым я глыбока задумалася ў Крамлёўскім палацы з'ездаў, калі з гонарам узнімала свой пунсовы мандат за цудоўны маніфест нашай эпохі — Праграму КПСС. Вось чаму я з радасцю разам з іншымі дэлегатамі галасавала за Мір, Працу, Роўнасць, Свабоду, Брацтва і Шчасце ўсіх народаў.

Калгас «Расія», Гродзенскі раён.

Добры ў нас настрой

Мэблевая фабрыка, дзе я працую пасля вяртання з Аргенціны, невялікая. Выпускаем мы два віды прадукцыі — люстраныя шафы і серванты. Гэта прадукцыя карыстаецца вялікім попытам не толькі ў Беларусі. Шафы і серванты з маркай нашага прадпрыемства ведаюць у Падмаскоўі, на Украіне, у Казахстане.

Скажу не хвалячыся: у калектыве фабрыкі мяне цэняць, паважаюць за справядлівасць, сумленнасць. Чатыры гады запар мяне выбралі членам мясцовага камітэта. Працую брыгадзірам мэбелшчынаў, укараніў ужо каля трыццаці вынаходніцтваў. Мяне неаднаразова прэміравалі. Нядаўна прышла працаваць на нашу фабрыку і мая жонка Вера Паўлаўна.

Шкадую я толькі аб адным, што не атрымаў у маладосці патрэбнай адукацыі: скончыў я ўсяго толькі адзін клас. А потым паехаў у Аргенціну. Але ў Савецкай краіне нават у маім узросте гэта можна паправіць. «Паступай, Сяргей Рыгоравіч, у ввечэрнюю школу», — сказалі мне на фабрыцы. Я так і зрабіў. Цяпер вучуся ў сёмым класе. Між іншым, вучыцца ў нас на прадпрыемстве большасць рабочых: 14 чалавек у вышэйшых навучальных установах краіны, 7 рыхтуецца да паступлення, дзэсяткі рабочых займаюцца ў тэхнікумах і ввечэрніх школах.

Мая дачка Аня вельмі любіць музыку. Чацвёрты год ужо яна займаецца ў музычнай школе па класу фартэпіяна.

Мне ўспомнілася, нека выступаў на радыё кіраўнік нашага ўрада М. С. Хрушчоў і сказаў: добры ў нас настрой. Так, гэта правільна сказана: настрой у нас, савецкіх людзей, сапраўды добры, таму што жыццё наша з кожным днём становіцца лепшым, радаснейшым.

Сяргей КАРНЯЛЮК,
брыгадзір Брэсцкай мэблевай
фабрыкі імя XX партз'езда.

МЕХАНІЗАЦЫЯ НА ФЕРМЕ

СВЕТЛАГОРСК. З кожным днём ток Васілевіцкай ДРЭС усё больш шырока ўжываецца ў калгасах і саўгасах раёна. У сельгасарцелі «Прагрэс» на жывёлагадоўчых фермах і ў гаспадарчых памяшканнях устаноўлены матары агульнай магутнасцю 60 кілават. Поўнаасцю электрыфікаваны ўсе брыгады.

На ферме саўгаса «Асташковічы» устаноўлен электрадільны аграгат. Адна даярка абелугоўвае 90 кароў. Электрадільныя аграгаты ўстаноўлены ў саўгасе «Шацілкі» і іншых гаспадарках раёна.

Магілёў. Плошча імя Леніна.

Першамайская вуліца.

Тэатральная плошча.

Груды развалін і папалішчы — вось спадчына, якую пакінулі пасля сябе на беларускай зямлі фашысцкія зграі. У Магілёве не засталася тады ніводнага прадпрыемства, школы, клуба, тэхнікума, кінатэатра, бібліятэкі. Усе багаці, створаныя магіляўчанамі ў перадваенныя гады, былі знішчаны вайной.

Асабліва вялікія страты нанесены камунальнай гаспадарцы. З 220 шматкватэрных дамоў былі разбураны авіяцыйнымі бомбамі і снарадамі, спалены прадмесце Магілёва Лупалава, пасёлак завода штучнага валакна, цэнтр горада.

Сёння Магілёў стаў велічным горадам, на многія кіламетры пашырыў свае межы. Не

толькі адноўлены і пашыраны раней існаваўшыя прадпрыемствы, але ўведзены ў дзеянне многія новыя. Стужкаткацкая фабрыка, завод «Электрарухавік», рэгенератарны і іншыя з'явіліся ў пасляваенны час.

А колькі новых відаў прадукцыі выпускаюць цяпер заводы і фабрыкі Магілёва! Серабрысты шоўк і электрарухавікі, чыгуначныя трубы і адзенне, будаўнічыя машыны і дахавае жалеза з маркай магілёўскай фабрыкі і заводаў ведаюць не толькі ў Савецкім Саюзе, але і ў многіх краінах свету.

Сапраўды непазнавальным становіцца горад на Дняпры.

У старэйшым тэхнікуме

ЖЛОБІН. Чырвонабярэжскі тэхнікум сельскай гаспадаркі падрыхтаваў для калгасаў і саўгасаў больш за 2.700 спецыялістаў.

Нядаўна будучыя спецыялісты сельскай гаспадаркі атрымалі новы выдатны падарунак — цудоўны вучэбны корпус. Яго чатырохпавярховы будынак размешчаны ў маляўнічым парку і разлічаны на 600 навучэнцаў.

Зубашліфавальшчык Мінскага аўтамабільнага завода, ударнік камуністычнай працы Віктар Іваноў.

ГОМЕЛЬСКІ ЧЫГУНАЧНЫ

Беларускі інстытут інжынераў чыгуначнага транспарту ў Гомелі адносіцца да ліку маладых вышэйшых навучальных устаноў Беларусі. Ён створаны ў 1953 годзе.

Інстытут налічвае 4 факультэты дэяльнага аддзялення: механічны, эксплуатацыйны, будаўніцтва чыгунак і факультэт будаўніцтва. Тэарэтычныя веды, якія студэнты атрымліваюць на

лекцыях, яны замацоўваюць у лабараторыях.

Навыкі канструктарскай і навукова-даследчай работы набываюць студэнты ў секцыях навукова-тэхнічнага таварыства. Так, напрыклад, удзельнікі фізіка-матэматычнай секцыі стварылі цікавы прыбор для правэркі баласту. Студэнт Лісчкін спрактаваў тэрмарадыацыйную камеру канвеернага тыпу для сушкі пясля афарбоўкі для Го-

мельскага вагона-рамонтнага заводу.

Вялікая ўвага ўдзяляецца ў інстытуце вывучэнню замежных моў. Спецыяльная кафедра налічвае 11 аўдыторый. Створана цікавая лабараторыя, якая аснашчана кінапраектарамі і магнітафонамі. Пры кафедрэ замежных моў існуе клуб цікавых сустрэч, маюцца прыгожа аформленыя стэнды, фотамантажы, гумар і сатыра на нямецкай, англійскай і французскай мовах. Студэнты перапісваюцца з моладдзю Англіі, ГДР, Польшчы, Чэхаславакіі і іншых краін.

Студэнты забяспечваюцца добраўпарадкаваным інтэрнатам і дзяржаўнай стыпендыяй.

Вольны час студэнты праводзяць у гуртках мастацкай самадзейнасці, на спартыўных пляцоўках, у спортзале.

Пры інстытуце створаны завочны факультэт. Зараз на ім навучаецца 1410 студэнтаў па трынаццаці транспартных спецыяльнасцях. Працуе вячэрні факультэт, які наведваюць 600 студэнтаў.

За заслугі ў нарыхтоўцы маладых спецыялістаў і развіццё айчынай навукі Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР Указам ад 15 верасня 1961 года ўзнагародзіў групу выкладчыкаў інстытута арданам і медалямі. Сярод іх: доктар гадэзічных навук, былы выпускнік Беларускай (Горацкай) сельскагаспадарчай акадэміі прафесар С. М. Лебедзеў, прафесары Ціхаміраў, Сахачэўскі, дацэнт Торапаў і інш.

Анатоль ГРАЧАНІКАУ,
інжынер-механік,
выпускнік БІЧТ.
г. Гомель.

БЕЛААЗЕРСК — гэта новы, нядаўна народжаны горад, які ў народзе трапіна прызвалі Электраградам. Не спрабуйце шукаць яго на карце: наша саветская рэчаіснасць настолькі імклівая, што картографы не заўсёды паспяваюць своєчасова паказаць на паперы ўсё тое, што нараджаецца ў жыцці.

Усяго якіх-небудзь тры гады назад у друку паявілася паведамленне аб будаўніцтве ў Беларусі буйнейшай цеплавой ДРЭС. Нам тады давялося пабываць на месцы плануемай электрастанцыі — Бярозаўскай будаўнічай пляцоўцы. Цёплым чэрвеньскім днём мы стаялі каля невялікай дужайкі, побач з якой пралягала пятляючая ўдалечыні вузкая палыявая дарога, і любаваліся морам красуючага жыта. Гэта быў самы звычайны сельскі пейзаж, якіх нямала ў нас у Беларусі!

А сёння! Мы ідзем па шырокай асфальтаванай магістралі насустрач грандыёзнаму збудаванню з бетону і жалеза і, у замяшанні аглядаючыся па баках, спрабуем выявіць знаёмыя месцы. Але ўсе нашы намаганні дарэмныя. Нават такая прыкметная на выгляд палеская вёсачка з гнёздамі буслаў на дахах, якая была дзесьці тут, цяпер знікла, растварылася сярод незлічомага мноства прамысловых будынкаў.

На месцы, дзе ля падножжа пячаных узгоркаў калісьці тулілася памятная лужайка, цяпер высока ў неба ўзняліся гмахі галоўнага корпусу ДРЭС. А ад яго ва ўсе бакі ідуць шырока расставішы рукі, электрычныя мачты. Асабліва іх многа каля самой станцыі, цэлы лес...

Інжынер, намеснік начальніка вытворча-тэхнічнага аддзела Ала Мікалаеўна Барысенка, якая ўзялася пазнаёміць нас з будоўляй, цікава расказвае пра ДРЭС. Ёй давялося будаваць не адну цеплавую электрастанцыю ў Паволжжы і ў іншых раёнах краіны. Але ўдзельнічаць у будаўніцтве такой своеасаблівай станцыі, як Бярозаўская ДРЭС, ёй прыходзіцца ўпершыню. Гэта будзе адна з магутных цеплавых электрастанцый у краіне і самая буйная ў нашай рэспублі-

Спораўскія дзяўчаты

Спорава — цудоўны куток Беларускага Палесся. Гасцінныя ветлівыя людзі спораўцы, цудоўныя тут дзяўчаты: працавітыя, жыццядасныя. Яны заўсёды на пярэднім краі. З палымным юнацкім запалам яны працуюць у полі, на фермах, на малацільным таку, на сенажаці.

У вольны час дзяўчаты збіраюцца ў клубе. Тут танцы, заняткі самадзейных гурткоў, хор. Спяваюць, танцуюць дзяўчаты, як і працуюць, шчыра, ад душы.

Добрая слава аб спораўскіх спеваках далёка вядома ў акрузе. Іх майстэрствам захапляюцца працоўныя суседніх раёнаў — Драгічынскага, Івацэвіцкага, Іванаўскага. У хоры дваццаць дзяўчат — птушніцы і кукурузаводы.

...Вольга Пракурат прышла на ферму з палыводчай брыгады. Дзяўчына выдатна працуе, вучыцца ў 11-м класе вячэрняй школы і рыхтуецца да паступлення ў вышэйшую сельскагаспадарчую ўстанову. Нядаўна ў жыцці Вольгі адбылася радасная падзея: яе прынялі кандыда-

там у члены слаўнай партыі Леніна.

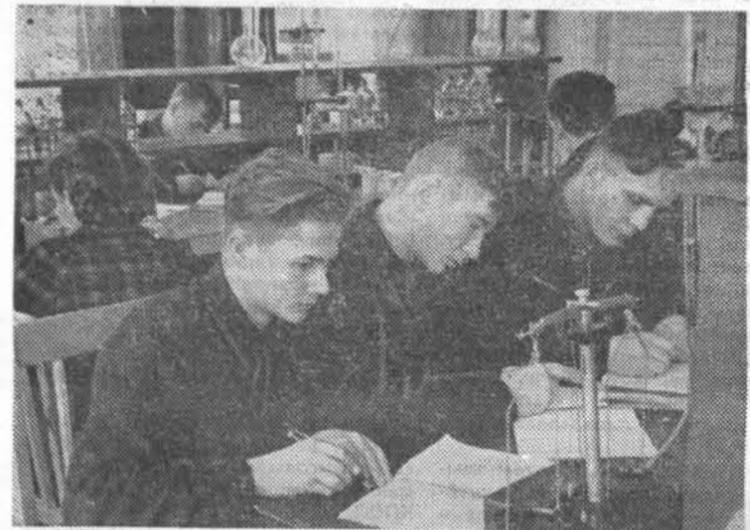
Вялікім аўтарытэтам сярод хлебарабаў карыстаецца звяно Вольгі Ліпскай, якое вырошчвае па 1.000 цэнтнераў зялёнай масы кукурузы з кожнага гектара. Каля трох год камсамольска-маладзёжнае звяно кукурузаводаў узначальвае Вольга Ліпская. Летам хочаш сустрэць Вольгу — ідзі на кукурузныя плантацыі, яна там, а зімой — за кнігамі, у клубе на рэпетыцыі гурткоў мастацкай самадзейнасці. Грудзі Вольгі Ліпскай упрыгожвае ордэн Леніна, яе неаднаразова ўзнагароджвалі ганаровымі граматамі, заносілі на раённую Дошку гонару, прэміравалі каштоўнымі падарункамі. А летам гэтага года дырэктар саўгаса рэкамендаваў Вольгу ў Горацкую сельскагаспадарчую акадэмію. Паспяхова здаўшы ўступныя экзамены, яна стала студэнткай.

Мікалай ЯРМАШЭВІЧ,
Бярозаўскі раён.

На здымку: хор вёскі Спорава.

У гэтым будынку размяшчаецца Беларускі інстытут інжынераў чыгуначнага транспарту.

Студэнты БІЧТ на лабараторных занятках.

Яны прыйшлі здаваць уступныя экзамены ў інстытут.

На летняй практыцы. Заняткі па гадэзіі.

ЭЛЕКТРАГРАД

Многія сотні мільёнаў кілават-гадзін электраэнергіі — такая яе выпрацоўка ў год. Гэта ў шмат разоў больш, чым дае славуная БелДРЭС і значна больш, чым зможна даваць Васілевіцкая ДРЭС, цяпер самая буйная ў Беларусі.

Галоўнае адрозненне Бярозаўскай ДРЭС ад іншых цеплавых станцый — у яе прагрэсіўных метадах будаўніцтва. Большасць збудаванняў энергавузла, у тым ліку і яе велізарны, вышынёй у 12-павярховы дом, галоўны корпус збіраюцца з гатовых канструкцый і дэталей. Не выпадкова таму асноўную работу на прамысловай пляцоўцы выконваюць не звычайныя будаўнікі, а мантажнікі.

Вялікую цікавасць мае збудаванне галоўнага корпусу. Ён у адрозненне ад іншых будоўляў узводзіцца не адразу на ўсёй плануемай плошчы, а па частках, секцыях, або, як тут гавораць, «складаецца з асей». Працэс гэты, пачаты будаўнікамі з аднаго канца будынак паступова, секцыя за секцыяй, цягнецца ўсё далей і далей у даўжыню.

Цяпер галоўны корпус ужо зманціраван «у 13-ці асях», на плошчы, дастатковай для здачы ў эксплуатацыю першай чаргі электрастанцыі.

На станцыі ўстанаўліваецца самае сучаснае абсталяванне. Па эканамічнасці яе турбіны не ўступаюць лепшым рухавікам унутранага згарання. А па паліву яе паратэхнічныя ўстаноўкі з'яўляюцца самымі непатрабавальнымі. Гэта дасць магчымасць выкарыстаць і мазут, і прыродны газ, і цвёрдае паліва. Усе тэхналагічныя працэсы на новым электрагіганце механізуюцца і аўтаматызуюцца. На станцыі ўстанаўліваецца блочны шчыт кіравання. Гэта значыць, што работа ўсіх агрэгатаў

будзе накіроўвацца з аднаго цэнтра, што стварыць выдатныя ўмовы для абслугоўваючага персаналу.

Вялікая заслуга ў збудаванні такой выдатнай ДРЭС, як Бярозаўская, належыць праекціроўшчыкам. Станцыя прыгожая і лёгкая па канструкцыі. З мэтай скарачэння камунікацый, змяншэння затрат на будаўніцтва і стварэння зручнасцей у абслугоўванні асноўныя вытворчыя, дапаможныя і службовыя карпусы падзедзены пад адзін дах.

Побач з электрагігантам ля невялікай палескай вёсачкі вырастае цудоўны гарадскі пасёлак для абслугоўваючага персаналу, які атрымаў паэтычную назву — Белаазерск. Вулцы новага горада забудоўваюцца прыгожымі шматпавярховымі будынкамі. Прадугледжаны ўсе бытавыя выгоды для яго жыхароў — водазабеспячэнне, каналізацыя, газ. Многія сем'і будаўнікоў і будучых эксплуатацыйнікаў справілі тут навааселле. У гэтым годзе будзе здадзена ў эксплуатацыю каля дзесяці тысяч квадратных метраў жылля. У пасёлку пабудаваны выдатны клуб на 400 месц, дзіцячы сад і яслі, сярэдняя школа, сталовая, магазін, пякарня, двухпавярховая лазня. Завяршаецца будаўніцтва бальнічнага гарадка. Узводзіцца камбінат бытавога абслугоўвання, прамтаварны магазін і рад іншых культурна-бытавых будынкаў.

Белаазерскія энергетыкі настойліва рыхтуюцца да вялікага экзамену — уводу ў эксплуатацыю першага блока ДРЭС. Пройдзе нямога дзён, і адсюль у розныя раёны Беларусі пабяжыць па высакальтавых правадах электрычны ток, які панясе людзям святло, цяпло, радасць.

А. ЦІТОЎ.

Лізун піша «аб'ектыўны» артыкул *

Сцэнка з жыцця эмігранцкага брэх-пісакі

ДЗЕЮЧЫЯ АСОБЫ:
ЛІЗУН — міжнародны аглядальнік нацыяналістычнай газеткі.
РАДЗІК — яго малы сыноч.
ЕВА — служанка.
 Дзя адбываецца ў нашы дні ў Мюнхене, у Тупіковым завулку.

Добра мэбляваны пакой. Лізун сядзіць за сталом, нешта з жарам піша.

ЛІЗУН (сам да сябе). Так. А цяпер зусім лагічна будзе паставіць пытанне: ці сапраўды, аб'ектыўна кажучы, Савецкі Саюз такі магутны?

Да Лізуна падыходзіць **РАДЗІК**.

РАДЗІК. Ты ўсё пішаеш, тата?

ЛІЗУН. Так, пішу, сыноч. Не перашкаджай.

РАДЗІК. А што ты пішаеш, тата?

ЛІЗУН. Артыкул у газету.

РАДЗІК. Зноў артыкул. А я думаў, казачку.

ЛІЗУН. Я не пішу казачку. Я пішу аб'ектыўную карціну сапраўднасці.

РАДЗІК. Гэта цікавей, чым казка?

ЛІЗУН. Якая казка?

РАДЗІК. Ну, пра белуга бычка ці там пра сароку-белабоку.

ЛІЗУН. Хто ж, мой сыноч, змесціць у «Вацькаўшчыне» гэту наўную казку?

РАДЗІК. Дык ты, тата, пішаеш у «Вацькаўшчыне»? А Ева яе называе «Гаўкаўшчынай».

ЛІЗУН. Так, так... Як так? Што ты сказаў?

РАДЗІК. «Гаўкаўшчына»... Ну, гэта значыць, гаў-гаў, як сучка з падваротні. А хто ёй костку кіне, перад тым хвастом віляе...

ЛІЗУН. Хто віляе?

РАДЗІК. Сучка, тата.

ЛІЗУН. Ах, не перашкаджай! Збіваеш мяне з панталыку сваімі пытаннямі. (Сам да сябе). Так, што гэта я хацеў пісаць? Ага. Аб'ектыўна кажучы, галоўным элементам яго слабасці з'яўляецца...

РАДЗІК. Каго слабасці, тата?

ЛІЗУН. Што каго?

РАДЗІК. Каго слабасці, пытаю?

ЛІЗУН. Ну, зразумела, слабасці Савецкага Саюза.

РАДЗІК. Савецкага Саюза? А Ева кажа, што Саветы — самая магутная дзяржава ў свеце.

ЛІЗУН. Хто? Ева? Яе справа прыбраць у пакоях, гатаваць страву і глядзець, каб у цябе быў чысты нос.

РАДЗІК. А Ева кажа, што некалі на Савецкі Саюз ішлі вайной аж чатырнаццаць дзяржаў, а ён усіх іх пабіў.

ЛІЗУН. Пачакай, пачакай, што гэта ты гаворыш? Аб'ектыўна кажучы, атрымліваецца дзіўная карціна: служанка выходзіць майго сына зусім у іншым напрамку. Ты яшчэ пры гэтым нешта такое ляпіш, і скажучы, чаго добрага, Лізун адно гаворыць, другое піша.

ЛІЗУН, разумеецца, выходзіць эмігранцыю ў антысавецкім духу, а сам... Вось што, сыноч, зараз я табе ўсё вытлумачу.

РАДЗІК. Слухаю, татачка.

ЛІЗУН. Аб'ектыўна кажучы, было некалі такое. Амерыканцы і японцы высаджалі свае войскі ва Уладзівастоку, англічане — на Каўказе і на Поўначы, французы — у Адэсе і гэтак далей. Вышлі яны на бераг, паглядзелі — няма з кім ваяваць.

РАДЗІК. А чырвоныя салдаты?

ЛІЗУН. Якія там салдаты? Хто ў лапцях, хто ў ботах, а хто і зусім босы. Адна вінтоўка на дваіх. Сорам жа войску цывілізаванай нацыі ваяваць з такім збродам. Селі амерыканцы, англічане, французы і японцы на свае караблі і палпылі сабе дамоў.

РАДЗІК. Гэта казка, тата?

ЛІЗУН. Якая казка? Я гавару аб гэтым у сваім артыкуле. А я пішу толькі аб'ектыўную

праўду. Вось так. А цяпер не перашкаджай мне працаваць, бо зараз пазвоняць з рэдакцыі. (Піша, аж рыпіць пяро).

РАДЗІК. Тата!

ЛІЗУН. Што яшчэ?

РАДЗІК. А гітлераўская армія таксама адплыла?

ЛІЗУН. Куды адплыла?

РАДЗІК. Ну, дамоў, як англічане, французы, амерыканцы, японцы...

ЛІЗУН. А-а... Тут, аб'ектыўна кажучы, карціна некалькі інакшай атрымалася. Гітлераўская армія дайшла да Масквы. У той час марозы вялікія былі. Бацька гітлераўцы, няма чаго ім тут рабіць. Пачалі выраўніваць фронт. А мясцовасць у Расіі няроўная: горы, лясы, узгоркі. Выраўнівалі, выраўнівалі, аж да Эльбы. Пакуль ішлі, сталіліся. Ляглі адпачыць, а каб ім рускія не перашкаджалі набірацца сіл, папрасілі амерыканцаў ахоўваць іх.

РАДЗІК. А што, амерыканцы моцныя?

ЛІЗУН. Так, сыноч. Багатыя і моцныя. А тэхніка там, аб'ектыўна кажучы, лепшая ў свеце.

РАДЗІК. Лепшая, чым у Савецкім Саюзе?

ЛІЗУН. Якая там тэхніка ў Савецкім Саюзе! Няма ў іх ніякай тэхнікі. Прамысловасць не дае прадукцыі, людзі ходзяць галодныя, босыя.

РАДЗІК. І больш сарака год яны нічога не елі?

ЛІЗУН. Нічога, сыноч.

РАДЗІК. А чаму ж яны не памерлі?

ЛІЗУН. Прывыклі.

РАДЗІК. А чаму ты, тата, не прывык? Я чуў, як ты маме казаў: «Калі амерыканцы перастануць нам даваць грошы, мы праз тры дні здохнем з голаду».

ЛІЗУН. А ты не падслуховай, гэта непрыгожа. І наогул не перашкаджай мне пісаць. (Звоніць тэлефон). Во, бачыш? Відзец, з рэдакцыі. Слухаю!

ГОЛАС З ТРУБКІ. Як там, сябра, справа з артыкулам аб слабасці Савецкага Саюза?

ЛІЗУН. А ўжо, аб'ектыўна кажучы, амаль закончаны.

ГОЛАС З ТРУБКІ. Канчай, сябра, канчай. Патрэбны вельмі артыкул. Гэтыя Гагарын і Цітоў ускружылі ўсім галовы. Трэба паказаць, што іх лёт не азначае сілы Савецкага Саюза.

ЛІЗУН. Так і пішу. Аб'ектыўна кажучы, як было загадана, так і пішу.

ГОЛАС З ТРУБКІ. Але ж не марудзь, хутчэй.

ЛІЗУН. Добра, добра. Праз паўгадзінкі. (Кладзе трубку). Ну вось, бачыш? Трэба пісаць, а ты перашкаджаш. (Піша).

РАДЗІК (пасля паузы). Тата, а чаму амерыканцы першымі не ўзняліся ў космас? У іх жа, ты кажаш, лепшая тэхніка?

ЛІЗУН. Ах, божа мой! Ды сціхні ты! Не ўзняліся, вядома. А могуць узяцца. Могуць і не хочучы. А нашто ім лётаць у космасе? У іх і на зямлі многа баз...

РАДЗІК. А навошта ім гэтыя базы?

ЛІЗУН. Каб бараніцца ад рускіх.

РАДЗІК. Бараніцца? А яны ж, ты кажаш, слабыя.

ЛІЗУН. Не задавай мне, калі ласка, недарэчных пытанняў. Ідзі лепш гуляй з забаўкамі.

РАДЗІК. Не хачу з забаўкамі. Хачу слухаць твае казкі. Яны вельмі смешныя.

ЛІЗУН. Гэта чорт ведае што! Ева! Куды яна знікла? Ева!

(Чуюцца цяжкія крокі).

ЕВА. Я тут, гаспадар! (Крок набліжаецца). Спадар Лізун мяне клікаў?

ЛІЗУН. Клікаў. Але перш скажы ты мне, чаго гэта ты, аб'ектыўна кажучы, грывіш так сваімі шлёбамі, як катаржнік? Нельга цішэй?

ЕВА. Але дзея гэтага патрэбны грошы. О, каб я ўмела брахаць так, як спадар Лізун, ці ж бы я хадзіла ў шлёбах на драўляных падэшвах?

ЛІЗУН. Ева, прыкусі язык!

ЕВА. А навошта мне яго прыкусваць? За язык у «вольным свеце» добра плацяць. А можа я яго наўмысля тронірую, каб паступіць на працу ў радыё «Свабода». Там больш плацяць.

ЛІЗУН. У мяне няма часу на гаворку з табой. Забірай Радзіка і выносься адсюль хутчэй. Хлапец перашкаджае мне пісаць.

РАДЗІК. Я не перашкаджаю. Я толькі слухаю твае казкі.

ЕВА. Хадзем, Радзік. Няхай спадар Лізун піша аб'ектыўную хлусню... Ха-ха-ха... Хто ёй паверыць? Хадзем.

Леанід ПРОКША.

У 1944 годзе, калі пад ударамі Савецкай Арміі з беларускай зямлі ўцякалі нямецка-фашысцкія захопнікі, разам з імі даў цягу на Захад і наш аднавясковец Дзям'ян Ладуцька. Ён супрацоўнічаў з гітлераўцамі і таму ўцёк за мяжу. Цяпер ён жыве ў Аўстраліі. Толькі вось нешта даўно не піша нічога ў Іванічы сваім братам Сяргею і Адаму. А яны шмат цікавага маглі б расказаць Дзям'яну аб сваім жыцці пры Савецкім ладзе, супраць якога ён калісьці выступаў.

МЫ НЕ ЗЛАПАМЯТНЫЯ

Перадайце гэта Дзям'яну Ладуцьку

Вёска Іванічы зноў адбудавалася. Выраслі новыя сады. Новая шырокая вуліца абсаджана дэкаратыўнымі дрэвамі, перад кожнай хатай — кветнікі.

Іванічы — цэнтр калгаса імя Дзямітрава. Цяпер у вёсцы больш за 100 хат. Калі Дзям'ян Ладуцька ўцякаў з роднага краю, амаль усе яго аднавяскоўцы жылі ў зямлянках. Гітлераўцы, спалішы нашу вёску, напэўна, думалі, што мы ўжо ніколі не справім наваселлі і памром у нястачы. Але яны памыліліся. Вёска залячыла цяжкія раны, стала яшчэ больш прыгожай, чым была да вайны. Замест былых зямлянак тут узвышаюцца новыя, крытыя чарапіцай і шыферам дамы. Справілі наваселле Іван Верын, Мікалай Бандарык, Уладзімір Нявейка, брат Дзям'яна Сяргей, пляменнік Іван.

Надаўна мы пабывалі ў іх, пацкаваліся, як яны цяпер жывуць.

— Мая хата яшчэ крыху не скончана, — гаворыць Іван. — Трэба ашалаваць дошкамі веранду і сенцы. А святліца ўжо гатова.

Не крыўдуе на сваё жыццё і Сяргей. Цяпер ён працуе ў калгасе, яго сын Іван пераехаў у Мінск, дачка Марыля канчае 10-ы клас Чэрвеньскай сярэдняй школы.

Павывучвалі сваіх дзяцей і

іншыя калгаснікі. За апошні час сталі настаўнікамі Васіль Бандарык і Фёдар Ладуцька. Іван Ладуцька вывучыўся на ветэрынара.

— Мой брат Дзям'ян моцна памыляўся, калі думаў, што я загіну тут, — расказае Сяргей. — З год назад ён пасылку мне прыслаў з Аўстраліі. Вось табе, маўляў, дапамога ад сваяка. Але мне яго анучы не патрэбны. Дзям'ян не ад шчырага сэрца робіць гэта. Лепш яхай падумае аб сабе. Іншы на яго месцы ўжо даўно вярнуўся б на Радзіму, асабліва цяпер, калі ўсім былым паліцэйскім аб'яўлена амністыя.

Сяргей не разумее Дзям'яна. Чаго ж туляцца ад людзей, калі ёсць магчымасць жыць з імі ў згодзе? Мы не злапамятныя. Савецкія людзі, у тым ліку і Дзям'янавы землякі, рады дапамагчы кожнаму свайму суайчынніку на чужыне.

— Перадайце Дзям'яну, — сказаў на развітанне яго брат Сяргей, — што мы чакаем ад яго пісем. Нядрэнна было б, каб ён і ў годзі прыехаў. Я ўпэўнены, што гэта дапамагло б Дзям'яну знайсці правільную дарогу ў жыцці. У Іванічах яго ніхто не будзе дакараць за колішнія памылкі.

В. ГАЛЕНЧЫК.
г. Чэрвень,
Мінская вобласць.

ЯНЫ ЗАГУБІЛІ МАЮ МАЛАДОСЦЬ

З газеты «Голас Радзімы» я даведаўся, што некаторыя былыя «дзеячы» вызваленчага руху на Беларусі, якія змагаліся «за незалежную Беларусь» у нямецкай акупацыі, да сённяшняга дня не супаколіся. Я маю на ўвазе **Русака**, які быў у час акупацыі «галавою» горада Баранавічы, былога агента СД **Папуцэвіча Вацлава**, марыянетачнага «прэзідэнта» БЦР **Астроскага Радаслава** і яго падгалоскаў **Станкевіча, Тулейку** і іншых, якія са скуры лезуць вон, каб ачарніць Савецкую ўладу і сучаснае жыццё беларускага народа.

Выступаючы па радыё і ў

сваіх брудных газетах, яны заклікаюць нашых суайчыннікаў на чужыне дапамагачь ворагам Савецкага ладу.

Таму мне хочацца расказаць усё, што я ведаю аб гэтых злачынцах, каб тыя, хто іх слухае ці чытае, не верылі ім. Гэта яны загубілі маю маладосць, таксама як і маладосць многіх іншых юнакоў і дзяўчат, уцягнуўшы нас у так званы саюз беларускай моладзі.

Мне не раз даводзілася слухаць прамовы **Русака** і яго шэфаў з БЦР, якія называлі сябе «змагарамі». Выступалі яны не перад народам, а перад сваімі гаспадарамі — гітлераўцамі і перад кучкамі такіх жа, як яны, наймітаў.

І прамовы іх, як правіла, прыстасоўваліся да такіх «ўрачыстасцяў», як разгром гітлераўскіх войск пад Волгаградам, забойства партызанамі гаўляйтэра Кубэ і іншых гітлераўцаў, работнікаў СД і паліцаюў.

Я ніколі не чуў, каб хто-небудзь з нацыяналістычных дзеячоў гаварыў аб лепшай долі народа: аб хлебе, солі ці газе, аб школе, вяртанні, аб працы і дабрабыце. Аб працы яны гаварылі, але толькі аб той працы, якая ішла на карысць акупантам, ім самім забяспечвала разгульнае жыццё.

Аднойчы мне давялося быць сведкай прыняцця «прысягі» жаўнерамі батальёна БКА ў Клецку.

На гэту ўрачыстасць прыехалі з Баранавіч **Русак, Міхайлоўскі, Папуцэвіч, Тулейка** і яшчэ нейкія гора-палітыканы, прозвішчаў якіх я ўжо не памятаю.

Ім загадана было прымаць «прысягу» ад сілком загнаных у памяшканне школы людзей, мабілізаваных капаць для гітлераўскіх салдат акопы і такім чынам ваяваць за «незалежную» Беларусь.

І тут я бачыў і чуў, як **Русак**

і яго сябра смяяліся з гэтых ваякаў. Смяяліся, гледзячы на сваё «войска», на яго рваную вопратку, абутыя ў лапці ногі.

А справа кончылася тым, што ніхто ніякай прысягі не прымаў. Проста гітлераўцы загналі ўвесь батальён у таварныя вагоны і адправілі ў свае тылы.

Вечарам адбыўся пышны банкет, на якім **Русак** і кампанія пілі гарэлку, атрыманую ад нямецкага каманданта за паспяхова праведзеную «мабілізацыю».

Апрача гарэлкі і грошай, фашысты плацілі сваім памагачам нарабаваным у савецкіх грамадзян дабром. **Міхайлоўскі, Русак і Папуцэвіч** напэўна да гэтага часу карыстаюцца рэчамі сваіх землякоў, загінуўшых у Калдычэўскім канцэнтрацыйным лагеры.

Мне хочацца расказаць і аб сабе. За свае памылкі ў маладосці, за прыналежнасць да СБМ я панёс адпаведную кару. Аднак праз некалькі год я змог вярнуцца на Бацькаўшчыну, стаў раўнапраўным грамадзянінам, як і ўсе савецкія людзі.

Зараз я працую інжынерам, атрымліваю добрую зарплату. Гадую чатырох дзяцей. У мяне добрая кватэра. Дапамагаю бацькам як сваім, так і жончым.

Пішучы аб сабе, я павінен сказаць, што не толькі я атрымаў такія магчымасці і правы. Гэта атрымалі і ўсе мае сябры, якія калісь былі прададзеныя катамі беларускага народа.

А якой прыгожай і багатай стала цяпер наша краіна! Аб яе багацці ўжо ведае ўвесь свет. Так што, я лічу, аб гэтым і пісаць не трэба. Толькі хочацца прыгадаць тым, хто гаўкае з чужых падваротняў, што іх хлусня дарэмная. Людзі бачаць і ведаюць, дзе праўда.

Лявон ЧАРНЯЦКІ.
г. Баранавічы.

Сям'я рээмігранта

Сям'я Паўлікаў вярнулася з Аргенціны шэсць год назад. Зараз яна жыве ў Маладзечна. Галава сямі Віктар Паўлік працуе на мэблевай фабрыцы, яго жонка — на швейнай фабрыцы. Старэйшая дачка Юля вучыцца на другім курсе політэхнічнага тэхнікума, маладая Каця, акрамя агульнаадукацыйнай школы, наведвае музычную па класу фартэпіяна. А нядаўна ў сям'і была вялікая радасць — нарадзіўся маленькі Андрэй.

* Гэта адна з перадач Мінскага радыё для нашых землякоў за мяжой.

НА здымку вы бачыце юных скрыпачак Галю Цісянчук (злева) і Алу Гачулан. Абедзве — студэнткі Брэсцкага музычнага вучылішча. І хоць займаюцца яны толькі на другім курсе, дзяўчат ведаюць у горадзе, а таксама ў бліжэйшых калгасах і саўгасах як здольных і таленавітых выканаўцаў.

...Куток вуліцы Леніна ў Брэсце. Тут побач з драматычным тэатрам імя Ленінскага камсамола знаходзіцца будынак музычнай школы і музычнага вучылішча.

Адкрылася вучылішча шаснаццаць год назад, адразу ж пасля таго, як адрымелі залпы Вялікай Айчыннай вайны. Спачатку тут займаўся ўсяго некалькі дзесяткаў чалавек. Але колькасць студэнтаў расла з кожным годам. Цяпер працуе тры факультэты: стацыянарны, вяртэні і заводны, дзе на аддзяленнях народных інструментаў, вакальным, духавым, тэарэтычным, струнным, фартэп'янным і дырыжорска-харавым займаецца 400 чалавек. Вопытныя выкладчыкі, выпускнікі Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі Яўгенія Міхайлаўна Дабратворская — заслужаная настаўніца школ БССР, Міліціна Іванаўна Арэнская, Валянціна Генрыхіўна Жукіўская, Барыс Пятровіч Палякоў і іншыя выкладаюць у вучылішчы, рыхтуюць музычныя кадры для работы ў беларускіх гарадах і сёлах.

З ранку аўдыторыі і музычныя класы вучылішча запаўняюць юнакі і дзяўчаты. Побач з музычнымі дысцыплінамі яны вывучаюць агульнаадукацыйныя прадметы:

У будучых музыкантаў

гісторыю нашай краіны, рускую і беларускую літаратуры і іншыя. Скрыпачы, віяланчалісты, піяністы, цымбалісты авалодваюць майстэрствам ігры, рыхтуюцца да заліковых канцэртаў і выступленняў на прадпрыемствах горада, у калгасах і саўгасах вобласці.

Вечарамі сюды приходзяць студэнты вяртэняга аддзялення — людзі, якія днём працуюць на фабрыках і заводах. Гэта чыгуначнік Раман Яскульскі, рабочыя Васіль Урублеўскі, Аляксандр Шпакоў і многія іншыя.

Некалькі год назад студэнты старэйшых курсаў прапанавалі, каб за імі замацавалі па некалькі хлопчыкаў і дзяўчынак, якія жадаюць вучыцца іграць. Прапанову студэнтаў падтрымалі. Быў створан сектар практыкі. Тры разы ў тыдзень 110 хлопчыкаў і дзяўчынак 7—12 год приходзяць у вучылішча. Тут з імі праводзяць не толькі практычныя заняткі па ігры на раялі, народных інструментах, скрыпцы, але і тэарэтычныя заняткі па музычнай грамаце і літаратуры. Пры сектары створаны хор хлопчыкаў. Іх рыхтуюць да паступлення на дырыжорска-харавое аддзяленне вучылішча.

— Хто б мог падумаць раней, што ў нашым Брэсце будучы свае музеі, кіно, тэатр і нават музычная школа, — гаварыла Анастасія Мікалаеўна Навумчык, якая прыязджала летам гэтага года на Ра-

дзіму з Канады. — Калі б ведала я, што так расквітнее жыццё беларускага народа, хіба паехала б на чужыну? Замест Брэста — заштатнага, глухага закутка, — ўбачыла жыццерадасны Брэст. Юнакі і дзяўчаты ідуць вучыцца гуды, куды іх больш за ўсё цягне. Вучацца цяпер усе, хто раней і думаць не мог аб адукацыі.

Для прыкладу можна ўзяць студэнтаў-завочнікаў гэтага ж музычнага вучылішча. Вось другакурснік Косця Грушко. Бацька яго загінуў у гады Айчыннай вайны. Пасля цяжкай хваробы памёрла маці. Але хлопчык не застаўся адзін. Нашы людзі, дзяржава акружылі яго цеплынёй і клопатамі. Косця скончыў школу-дзясцігодку, потым курсы баяністаў у Драгічыне. Цяпер ён працуе ў Драгічынскім раённым Доме культуры і завочна займаецца ў вучылішчы па класу баяна. Разам з ім вучыцца Іван Цішчук з Дзівіна, сын калгасніка; Мікалай Галец з вёскі Стрыгава, сын былога батрака; Сяргей Галаўко — калгаснік з вёскі Калпініца Баранавіцкага раёна. У час вайны юнак згубіў зрок. Але і сляпы, ён скончыў сярэднюю школу, паступіў на работу ў раённы Дом культуры і на завочнае аддзяленне вучылішча па класу народных інструментаў.

Для студэнтаў музычнага вучылішча створаны ўсе ўмовы для таго, каб яны сталі добрымі спецыялістамі сваёй справы. Вось што сказала трэцякурсніца Святлана Пракуда:

— Жывём мы ў добрым інтэрнаце. А хутка нашы студэнты атрымаюць цудоўны падарунак — новы вучэбны корпус з вялікай канцэртнай залай і інтэрнат на 400 месц. З намі займаюцца вопытныя педагогі. Студэнты нашага вучылішча ўдзельнічаюць у абласных і рэспубліканскіх конкурсах маладых выканаўцаў, дзе часта займаюць першыя месцы. Мы ўдзельнічаем ва ўсіх урачыстасцях і святах, якія праводзяцца ў нашым горадзе.

Кожны год вучылішча канчаюць 50 чалавек. Выпускнікі едуць на работу ў гарады і вёскі Брэстчыны і Гродзеншчыны. Яны вучаць дзяцей музыцы, кіруюць калектывамі мастацкай самадзейнасці. Найбольш здольныя і таленавітыя паступаюць у Беларускую дзяржаўную кансерваторыю.

Г. ПАРОМЧЫК.
Фота С. Ананкі.

Наш родны горад

Ты далёка ад нас, зямляк, і магчыма, рэдка гаворыш аб роднай Лёзненшчыне. Але нельга паверыць, што ты не ўспамінаеш яе. Чалавек, які жыў тут хоць невялікі час, запамінае на ўсё жыццё яе шумлівыя гаі, росную сцяжку да сенажаці, своеасаблівую песню жытнёвага мора. І дзе б ты ні быў, ці там, дзе красуюцца пальмы, ці там, дзе веюць халодныя паўночныя вятры, не-не ды паўстане перад тваімі вачыма тое, што ты называеш Радзімай.

Ты, магчыма, бачыў Лёзна ў 1943 годзе. Горада тады не было. Дыміліся папалішчы. Ты бачыў у той год толькі пустынный вуліца Лёзна ды адзін-два цудам уцалелыя ад бамбёжак дамы.

Паўстаў з руін наш горад. На Вакзальнай вуліцы размешчаны кафэ, прадуктовыя і гаспадарчыя магазіны, раймаг.

культмаг, чайная. Побач камбінат бытавога абслугоўвання, дзе прымаюцца заказы на пашыў верхняй вопраткі, рамантуюцца гадзіннікі, тэлевізары.

А калі наступае вечар, ярка ўспыхваюць на вуліцах электрычныя лямпачкі. Прывабна мільгаюць вокны раённага Дома культуры.

Часта да лёзненцаў прыязджаюць са сваімі спектаклямі артысты Віцебскага, Магілёўскага, Смаленскага драматычных тэатраў.

Не горш за прафесіянальных артыстаў выступаюць на сцэне самі лёзненцы. У калектыве мастацкай самадзейнасці ўдзельнічае да сямідзесяці чалавек калгаснікаў, рабочых, служачых, інтэлігенцыя.

Г. ШУСТОУСКІ,
В. БЯРОЗКА.
Віцебская вобласць.

Прышла зіма. Фотаэцюд П. Нікіціна.

Вольга ЛЯУКОВА

ЗІМОЙ У ЛЕСЕ

Снег кругом ляжыць пушысты,
Мяккі, лёгкі, серабрысты.

Раптам вецер засваволіў, —
Пагуляць сабе дазволіў.

Ён асыпаў беллю ёлкі,
Голляў тонкія іголки.

Расхістаў сасняк яліны,
Замяцеліў па галінах,

Лес, ахоплены маўчаннем,
Нібы дрэмле у чаканні,

Скінуў з хвоі пакрывала —
Зноў зялёна ў лесе стала.

Калі сонейка заззяе
і зазвоніць ціш лясяня...

Пераклаў з рускай мовы
М. МАШАРА.

Неспакойная прафесія

Па доўгаму шырокаму сталу з канца ў канец коціцца цяжка. Умацаваны на ёй рулон тканіны разматваецца, насцілаючы пласт за пластам, і калі насціл дасягае дастатковай таўшчыні, цяжка спыняецца. Можна прыступіць да раскрою...

Яшчэ зусім нядаўна ніхто на Навагрудскай швейнай фабрыцы не бачыў гэтага лёгкага, палухмянага цяжкага. Бадай, аб ёй ніхто і не задумваўся. У закрытым цэху рабочыя ўручную звыкла і спрытна разматвалі на сталах рулоны тканін, раскройвалі і зноў насцілалі.

Першым убачыў гэта токар Іван Антонавіч Масловіч. Прышоў аднойчы стомлены дамоў, прылёг адпачыць, заплосчыў вочы і — убачыў.

...Токар зайшоў да дырэктара. Той выслухаў яго і сказаў: — Наўрад ці атрымаецца што-небудзь у цябе, Іван Антонавіч. Падумаў яшчэ крыху. Для таго, каб зрабіць цяжкую, трэба вельмі многа ведаць.

Іван Антонавіч пайшоў ад дырэктара з лёгкай крыўдай у сэрцы. Зноў і зноў звяртаецца ён да сваёй задумкі, робіць разлікі і сам рыхтуе неабходныя дэталі.

...Нялёгкае жыццё пражыў Іван Масловіч. З сямі год ён застаўся без бацькі, а потым

памёрла і маці. А жыць без родных было вельмі цяжка. Настаянныя пошукі заробтка, вечныя клопаты аб кавалку хлеба, страх перад заўтрашнім днём рана прывучылі яго да цяжкай, знясільваючай працы.

Але што ён мог зарабіць, не маючы прафесіі? І васьм аднойчы сіраце ўсміхнулася шчасце — сваякі ўладкавалі яго да кавалка вывучаць «выгадае» рамяство. Але кавалку патрэбен быў батрак. Жонка яго прымушала хлопчыка працаваць на кухні. Аб дзіцячых забавах і гульнях не было калі і памарыць. Горкі быў хлеб у чужым, няласкавым доме.

Так прайшло некалькі год. Калі ў заходніх абласцях Беларусі была ўстаноўлена Савецкая ўлада, Іван Масловіч перайшоў на работу ў чыгуначны майстэрні. Там хлопец навучыўся і сласарнай справе. Потым яго накіравалі на вучобу ў тэхнікум.

У механічным цэху Навагрудскай швейнай фабрыкі Іван Антонавіч Масловіч працуе дзесяты год. І ўвесь гэты час ён робіць усё неабходнае для таго, каб аблегчыць працу сабе і людзям, зрабіць яе больш радаснай, больш прадукцыйнай.

Тут, на фабрыцы, Іван Антонавіч набыў трэцюю спецыяль-

насць — токара, і цяпер яму давяраюць самыя складаныя такіяныя работы.

На пецельных машынах хутка зношваліся эксцэнтрыкі. За імі ездзілі далёка і іншы раз затрачвалі з дастаўкай тармазіла работу.

Аднойчы паказаў Іван Антонавіч дырэктару новенькі эксцэнтрык: — Цяпер не трэба ездзіць за імі — самі будзем рабіць. Я ўжо і станок прыстасаваў да гэтага.

Дэфіцытнай дэталлю лічылася і пласцінка для свідравальнай машыны. Праўда, яе рабілі на месцы, але нават вопытнаму майстру даводзілася затрачваць на адну такую пласцінку 7-8 гадзін.

І зноў Іван Антонавіч здзівіў і абрадаваў таварышаў па цэху. Падвёў да ўласнаручна зробленага прэса:

— Глядзіце, — і менш чым за дзве гадзіны наштапаваў сотню пласцінак.

— Ды іх жа хопіць на цэлы год! — сказаў хтосьці.

Іван Антонавіч злёгка разгубіўся: ці варта было траціць столькі працы і часу, каб за адну змену забяспечыць патрэбнасць фабрыкі ў гэтых пласцінках на некалькі год! Выходзіць, прэс цяпер непатрэбны? Але ён

аказаўся патрэбным ледзь не кожны дзень: зрабіў неспакойны токар спецыяльныя матрыцы, і цяпер штампуе на прэсе ўсялякія гайкі і іншыя дэталі.

Удача акрыляе. І Іван Антонавіч зноў і зноў штосьці прыдумваў, удасканальваў, змяняў. Кожны раз гэта камусьці аблягчала і паскарала працу.

Многа ўкаранёных рацыяналізатарскіх прапановаў на рахунак токара Івана Масловіча. Не адну тысячу рублёў дазволілі яны сэканоміць фабрыцы.

І вась — ледзь не ўпершыню — натрапіў ён на недавер'е, загаварыўшы аб прыдуманай ім цялежцы. Сказалі, што ён не першы бярэцца за гэта, што да гэтага часу спробы механізаваць насціл тканіны не прыносілі поспеху.

Прайшоў месяц, другі. І вась у механічным цэху з'явілася новая цялежка. Назву ёй далі самую праявістую: цялежка для ўкладкі прыкладных тканін. А працавала яна выдатна.

— Прымуся-такі тканіну падначальвацца механізму! — з захапленнем сказаў дырэктар.

Гэта была перамога. Цяпер цялежка стала рэальнасцю. Не сягоння-заўтра яе перанясуд з механічнага ў закрыты цэх.

Выгада відавочная. Калі да гэтага на ўкладцы тканіны на стол было занята тры чалавекі, то «камандаваць» цялежкай будзе адзін. Апрача таго, значна скараціўся час.

Галоўнае ўжо зроблена, засталася дарабіць сякія-такія дробязі. І Іван Антонавіч самааддана працуе. А мара ўжо вядзе яго далей.

Неспакойная, але цікавая прафесія ў Івана Антонавіча, многа радасці і задавальнення прыносіць яна.

...Па вечарах Іван Антонавіч любоўна праглядае сшыткі сваіх двух сыноў-школьнікаў:

— Ну-ну, пакажыце, што вы сягоння зрабілі?

Ён любіць перагортваць сваімі агрубелымі, натруджанымі пальцамі іх падручнікі — падручнікі, з якіх дзеці пазнаюць, якім цяжкім і бязрадасным было дзяцінства іх бацькоў.

К. ПУГАЧ.

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом друку, пакой № 20. Для п'яна маў. Мінск, паштовая скрынка № 14.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.